

domsfri, at der ved Lovforslaget, saaledes som det foreligger, indrømmes Kronens Fæstere betydelige Begunstigelser, og at en stor Deel af Stedernes Værdi gaaer over til Fæstterne, ifald Stederne overdrages dem under de Bilkaar, som omhandles i det foreliggende Lovforslag. Jeg kan i saa Henseende paaberaabe mig en Autoritet, som jeg ikke troer man vil vrage i denne Sag, nemlig den ærede Domainedirecteur. Jeg har dernæst spurgt mig selv, i hvad Udstrækning man burde indrømme Kronens Fæstere disse Begunstigelser, og jeg er da ved at anvende det gamle, gyldne Ord: at man skal give Enhver, hvad hans er, ved at tage Billigheden til Hjælp og ved at recurrere til de historiske Forhold, kommen til det Resultat, hvortil jeg tilligemed to andre ærede Medlemmer af Comiteen er kommen. Jeg vil udtale, at efter min Formening taler der en høj Grad af Billighed, jeg vil næsten sige en Ret, for at indrømme Kronens gamle Fæstere Begunstigelser i den Månd, som gaaer igjennem alle de gamle kongelige Resolutioner, og denne Månd gaaer ogsaa igjennem det foreliggende Lovforslag. Paa denne Maade er jeg kommen til at anvende Lovforslaget paa de gamle Fæstere. Derimod formener jeg, at en ligesvem Ret taler for at anvende Resolutionen af 1ste Juli 1846 paa Kronens nye Fæstere, saaledes som det oprindeligt af Udvalgets Majoritet var indstillet, men som nu er frasaget. Ifald jeg kunde betragte mig selv som Repræsentant alene for Kronens Fæstere, som den, der var kaldet alene til paa enhver Maade at fremme deres Løb og Fordeel, saa vilde jeg maaskee være kommen til et andet Resultat, end jeg er kommen; men jeg anseer mig som Repræsentant paa dette Sted ikke for nogen enkelt Månd, men for alle mine Medborgere og for Statskassen, og denne Betragtning har bestrykt mig i Overbeviisningen om, at jeg har deeltaget i en rigtig Indstilling. Naar Staten for at fremme Selveiendom, som af saa Mange ansees for det radicaleste og useilbarligste Middel til at fremme det danske Folks Vel og Lykkeligbed, saavel i materiel som i aandelig Henseende, bortgiver en stor Deel af Værdien af 4000 Tdr. Hartkorn, og overdrager dette Hartkorn til Brugerne paa yderst lempe-

lige Bilkaar, saa troer jeg, at Staten har gjort, hvad den bør gjøre for at fremme denne Sag under de nærværende Conjuncturer, da Statens Formue er formindsket, da Statter og Afgifter, saavel i Statens som i communal Interesse, daglig tiltage iftedetfor at formindskes. Jeg har derfor givet min Stemme til, at Staten skal gjøre, hvad den efter min Overbeviisning kan og bør gjøre. Til mere kan jeg efter min bedste Overbeviisning, og naar jeg vil handle efter min Samvittighed, ikke give mit Mende.

Holberg: Da det ærede Fleertal af Udvalget gaaer ind paa de Principer, som have gjort sig gjældende et andet Sted med Hensyn til den Sag, der her skal omhandles, da det indrømmer, at disse Principer med Rette kunne anvendes paa de ældre Krongodser, saa bliver Sagen lettere for os, som mene, at den samme Ret, som nu er anerkjendt at tilkomme disse Bønder paa de ældre Krongodser, ogsaa bør udstrækkes til dem, som beboe de Godser, som senere ere blevne Statens Eiendom. Jeg seer, der er i dette Dieblik fremkommet et Endringsforslag fra det ærede Fleertal i Udvalget, som vel i nogle Henseender forandrer det tidligere Indstilling, men dog i det Væsentlige er og bliver det samme, idet Lovens Titel skal blive: Lov om Selveiendoms Indførelse paa det gamle Krongods, hvorved ogsaa udelukkes visse andre Godser. Jeg maa tillade mig nu strax foreløbig at bemærke med Hensyn til denne Lovens Titel, som den vilde blive, hvis det ærede Fleertals Ansuelser gaae igjennem, at da vil det dog være et Spørgsmaal, hvad man skal henregne til „det gamle Krongods“. Der vil navnlig med Hensyn til Frederiksværks Gods kunne spørges, om det hører til de ældre Krongodser eller ikke. Dog, herpaa skal jeg ikke videre indlade mig, det er Noget, som er mindre vigtigt. Hovedsagen er, at man vil udelukke enkelte Godser, som tilhøre Staten, fra de Begunstigelser, som man har tilstaaet de Mænd, som boe paa Kronens ældre Godser, og jeg skal da strax gaae ind paa Sagen, idet jeg antager, at de samme Grunde, som det ærede Fleertal har anført for, at det vil have denne Adskillelse gjort, maa være gjældende endnu, uagtet det En-